

Dr. Hangay György:

A csodálatos Schwartz Bernát

Ezúttal egy jóképűnek egyáltalán nem mondható öreg bácsiról emlékezek meg, aki már a 91. esztendejét taposná, ha élne, de már öt éve, hogy jobblétre szenderült. Utolsó éveiben már nagyon beteg volt, látszott is rajta, haja kihullott, arca felpuffedt és talán már az esze is eltompult egy kicsit. Mégis úgy emlékszünk rá, mint az örökifjúra, az igazi hollywoodi szépfiúra, aki kedve szerint tudta megríkítani vagy megnevettetni közönségét. Mert bizony világsztár volt és emlékeinkben az is maradt. Ki volt ez a mesebeli ember? Egyelőre azonban nem árulom el a nevét, mert így talán érdekesebb lesz a bevezetőm.

Hol kezdjem hát akkor? Mondjuk, hogy Mátészalkán. De miért pont ott? Szép város, de hát nem arról híres, hogy ott hollywoodi filmsztárok szoktak születni. Hát ez igaz, hősünk nem is ott született, hanem csak a szülei, névszerint Schwartz Manó és felesége Helén asszony. Schwartz úr szabómester volt és egyszer csak gondolt egy merészet és nagyot — aztán családostul kivándorolt Amerikába. New York északi részén, a hírhedt Bronxban nyitott egy kis kócerájt és jobb híján ott is laktak. Három fiú gyermekük is volt, Gyula, Róbert és Bernát. Ezekből az egyik, történetünk főszereplője — a Bernát, azaz angolosan Bernard — 1925-ben született. Ne is szépítsük a dolgot, mondjuk ki nyíltan, hogy — bizony nyomorogtak. Rádásul a mamával más gond is volt — ugyanis kitört rajta a szkizofréria. De ennél még rosszabbra fordultak a dolgok: 9 éves öccsét Juliust halálra gázolta egy teherautó, majd másik testvére Róbert, az örültek házába került. A család szétesett, a gyerekek az utcára kerültek és Bernátból majdnem hogy profi gengszter-inas lett volna, ha egy jóindulatú szomszéd meg nem menti az utolsó pillanatban. Gengszter helyett cserkész lett és a jóságos szomszéd az iskolába is beírta, habár nem hiszem, hogy angol nyelvtudása tökéletes lett volna, hi-

szen ötéves koráig csak magyarul tudott. De azért csak boldogult és 16 évesen sikeresen befejezte tanulmányait. 1941 jelentős évszám, nem csak azért mert én akkor születtem, hanem azért is mert Amerika akkor lépett be a Második Világháborúba. Mint olyan sokezer más amerikai fiatal, Bernard is jelentkezett önkéntesként a katonaságnál. A haditengerészethez került és a Csendes óceáni térségben végigharcolta az egész háborút.

Igéretesnek mutakozó pályakezdés, de hát ebből még nem lehetett világhírt kovácsolni. Am már közeledett az idő, amikor a világ megismerkedhetett Bernard barátunkkal. De ez a kezdet is szerényen indult és nem másutt, mint a New York-i Greenwich Village színiiskolában. Valami véletlen ötlet azt sugalta neki, hogy iratkozzon be ide és próbálkozzon meg a színjátszással. Későbbi vallomása szerint nem érzett mély érdeklődést a dolog iránt, inkább csak a csinos lányok és az esetleges pénzhez jutás vonzotta. És akkor hirtelen rámosolygott a szerencse. Joyce Selznick, a híres hollywoodi casting director meglátogatta a Greenwich Village-i iskolát, hogy a Universal Picture számára új tehetségeket találjon. *Választása Bernardra esett. Hogy miért?* Bernard maga mondta egyszer egy későbbi interjú során: „Mert én voltam

a legcsinosabb fiú”.

A Universal Pictures annak idején a legnagyobb filmstúdió volt Hollywoodban. Tőlük szerződést kapni igen nagy dolog volt, főleg egy fiatal embernek, pályája kezdetén. Bernard mindössze 23 éves volt és alighanem meglehetősen éretlen, komolytalan egyéniség. A lányokon és a pénzen kívül viszont ekkor már az is motiválta, hogy sikeres legyen — főleg azért, hogy ne kelljen visszatérnie a Bronxba. A filmstúdió nem csak munkát adott neki apróbb szerepekkel, hanem lehetőséget nyújtott a tanulásra is. Megtanult vívni, táncolni magabiztosan mozogni a kamera előtt és az életben is. Új név kellett, a Bernard Schwartz nem illett már a rendkívül jóképű, vonzó egyéniségű filmszínészhez. Megszületett hát az új személyiség **Tony Curtis** néven.

Nagyszerű színész volt és ez már egymagában is elég kellene, hogy legyen a hírnévhez. De annál sokkal több volt. Kimondottan szép vonásai a nők bálványává tették és ugyanakkor a férfiak sem érezték ellenszenvét iránta, mert megtestesítette az akkori férfiideált: jóképű, tettekes, vidám és mélyérzésű egyszerre tudott lenni. De negatív szerepekben is kitérő volt. Egyetlen Oszkár-jelölését is egy ilyen szerepért kapta, melyet a „Megbilincseltekben” játszott. Egy fajgyűlölő börtönszökevényt alakított, aki egy néger szökött rabhoz — **Sidney Poitier**hez — bilincselve menekül. A felejthetetlen alakítás mégsem kapott Oszkárt és ezt Curtis soha sem tudta megbocsájtani. Igazi nagysága mégis az úgynevezett „könnyűsúlyú” szerepekben bontakozott ki. Színészi életművének csúcsát jelentette a „Some like it hot” magyarul „Van aki forrón szereti”. **Marilyn Monróval, Jack Lemonnal Curtis** olyan örökzöld művet alkotott, mely ugyanolyan frissnek, szellemesnek és szórakoztatónak bizonyul még ma is, mint fél évszázaddal

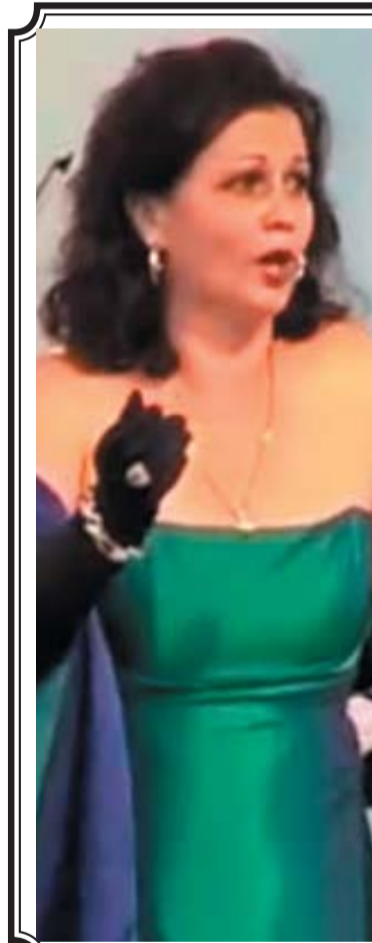

arról volt híres, hogy naponta kettőt „fogyasztott” a stúdióban forgoló, leendő filmszínészek közül. Törvényesen is kitért magáért, mert élete során 6 felesége volt és ugyanennyi gyermeke. Gyerekeivel nem volt a legjobb viszonyban és végül a 60 milliós örökségből egy fillért sem hagyott rájuk. De hagyjuk a negatívumokat, inkább nézzük, hogy még mi tette őt olyan naggyá és felejthetlenné. Hát az is, hogy nem csak színész, hanem kiváló festőművész is volt. Szurrealista képeket festett, ezek jónéhányát a legnívósabb gallériákban és múzeumokban is kiállították. Manapság egy Curtis kép értéke 25 000 dollárnál kezdődik.

De nem feledkezett el magyar eredetéről sem. Milliókat adott a budapesti Nagy Zsinagóga restaurálására és létrehozta az Emanuel Alapítványt, mely a magyarországi 1300 zsidó temető és zsinagóga gondozását szolgálja. De mindezzel párhuzamban sokat munkálkodott a magyar nemzeti imázs nemzetközi népszerűsítésén is. Büszkén vallotta magát magyarnak, s amikor tehetett, jó hírt keltette hazánknak. **Summázva mondhatjuk, hogy Tony Curtis életműve kaleidoszkop-szerűen színes, összetett és izgalmas volt, akárcsak az ember maga.**

ezelőtt. Kétségtelen, hogy legendás alakja volt Hollywoodnak.

De nem csak a művészete, hanem a botrányai is hozzájárultak a legenda létrejöttéhez. Imádta a botrányt, azaz a botrányos viselkedést, a provokatív bemozdásokat. Egyike a leghíresebbeknek az volt, amikor kijelentette, hogy Marilynt megcsókolni olyan volt, mint ha Hitlerrel kellett volna puszilkodnia. Ez bejárta a világot. Persze nem volt igaz, mert hosszan tartó szerelmi kapcsolata volt Marilynnal — és számtalan más nővel is. Egy időben

Virág Sylvia

szeretettel meghívja ide a **Karácsony-közei koncertjére** Sydney művészetpártoló magyarságát.
Időpont: **2015. november 28.**, szombaton **délután 5 órai** kezdettel.

Előadásra kerülnek dalok, áriák, operettszámok, karácsonyi énekek Telemann, Händel, Mozart, Verdi, Tchaikovsky, Lehár, Kálmán és további híres Európai szerzők műveiből, neves európai és ausztráliai művészek előadásában. Virág Sylvia rendezésében. Szerepelnek by Virág Sylvia mezzo soprano, Gennadi Dubinsky bass, Glenn Amer piano & tenor, Aleksander Mitsios organ, Julia Fekete-Berky flute, Trio con Moto flute and the Willoughby Symphony Choir.

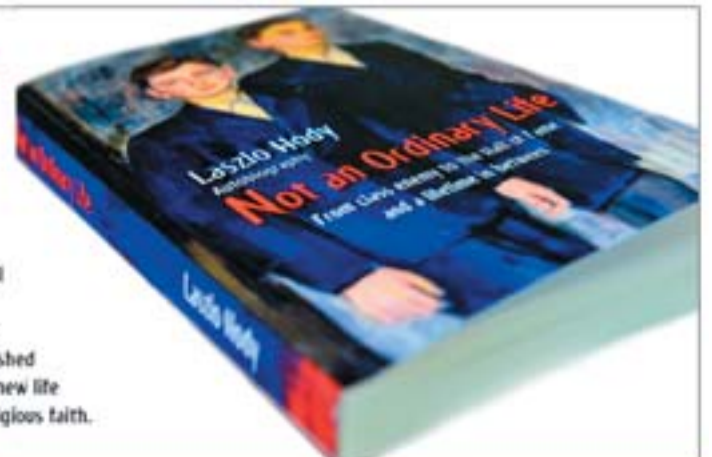
A Uniting Church koncerttermében, 264 Pitt St, Sydney.

Részvételi díj \$35, Csoportos (8 vagy több személy) \$30. Érdeklődés, jegy elővétel **Sylvia Virag** – P.O. Box 1218 Chatswood NSW 2057 Tel: 02 9415 4532, Email: dalilasinging@gmail.com

Not an Ordinary Life

is a compelling and adventurous autobiography of Les Hody, a European basketball champion and Olympian for both Hungary and Australia. This remarkable life story unfolds in Hungary, a country caught up in frightening political and social issues during the 1940's and 50's. Anecdotes of ambition, hope and courage enliven the bleak backdrop of his impoverished circumstances as he sought to establish a new life in Australia, finally finding peace in his religious faith.

email: hody@internode.on.net
<https://www.facebook.com/LaszloLesHody>

Available NOW from Amazon.com !